

Jaarplan en begroting 2019

Kerk in Actie

van de Protestantse Kerk in Nederland

Uitgebracht door:

**Bestuur van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland
Utrecht, 8 oktober 2018**

**Rapport Kleine Synode
d.d. 30 november 2018
VA 18-10**

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Beleidskader: geloven in delen, delen van geloof	4
Kerncijfers	5
Doelen 2019	6
De Bijbel centraal	6
Kerken in de minderheid	6
Kinderen en jongeren	7
Vluchtelingen en ontheemden	8
Armoedebestrijding	9
Toelichting bij begroting steunverlening Kerk in Actie	9
Samen Kerk in Actie in Nederland	10
Samen Kerk in Actie Wereldwijd	11
Inzet van mensen	14
Begroting 2019 Kerk in Actie	15
Resultaatverdeling	16
Toelichting op de begroting	17
Vermogen Kerk in Actie: beleid en normering	18
Toelichting op de baten	21
Toelichting op de lasten	24

Voorwoord: Geloven in delen

Voor u ligt het jaarplan en de begroting van Kerk in Actie voor 2019. Het jaarplan geeft inzicht in het werk van Kerk in Actie en de plannen voor 2019.

Het jaarplan heeft als titel 'samen de kerk in actie'. Kerk in Actie werkt in Nederland en wereldwijd. Steeds meer ervaren we hoezeer we met elkaar verbonden zijn. Miljoenen mensen zijn op de vlucht en hebben hulp nodig. Hun situatie raakt ook de gemeenschappen in de landen waar zij een veilige plek zoeken. De oorzaken van vluchtelingenstromen zijn ook wereldwijd: toenemende spanningen tussen groepen van verschillende achtergrond of religie, klimaatveranderingen, ongelijkheid tussen arm en rijk. Als wereldwijd netwerk is Kerk in Actie aanwezig waar de problemen spelen: in het Midden-Oosten, in Jordanië en Libanon, in Griekenland en in Nederland. Dat is de kracht van samen de kerk in actie zijn.

Geloven in delen drukt dat kernachtig uit. We zijn als kerk het lichaam van Christus, geen instituut maar een wereldwijde gemeenschap van mensen, broeders en zusters. We worden niet verbonden door een organisatie maar door een relatie. Met elkaar en met God.

Het werk van Kerk in Actie is mogelijk door steun vanuit gemeenten, particuliere donateurs en bijdragen vanuit stichtingen, fondsen en de overheid. Kerk in Actie kan een beroep doen op een trouwe achterban. Deze steun is hard nodig. Daarom hopen wij op uw solidariteit, gebed en financiële steun.

We doen ons werk in navolging van Jezus Christus die naar de wereld gezonden werd 'om aan armen het goede nieuws te brengen (...) om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven, om een genadejaar van de Heer uit te roepen' (Lucas 4: 18-19).

Rommie Nauta
Manager Kerk in Actie

Inleiding

Colofon

Naam en vestigingsplaats

Kerk in Actie
Postbus 456
3500 AL Utrecht
Telefoon: (030) 880 14 56
Fax: (030) 880 14 57
E-mail: info@kerkinactie.nl
Internet: www.kerkinactie.nl
Bezoekadres: Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht

Missie Kerk in Actie

Kerk in Actie is het merk waaronder de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk het werk uitvoert ten behoeve van de ondersteuning van de missionaire en diaconale opdracht van de kerk. De missie en visie van Kerk in Actie worden samengevat in de kernboodschap: Geloven in Delen. Wereldwijd komen kerken, organisaties en mensen in actie tegen armoede en onrecht. Kerk in Actie ondersteunt plaatselijke gemeenten die in actie zijn of in actie willen komen. Samen vormen we een kerk in actie. We geloven dat ieder mens is geschapen naar Gods beeld en dat daarom ieder mens telt. Daarom voelen we ons geroepen om met onze wereldwijde gemeenschap te delen wat ons gegeven is: tijd en talent, aandacht en zorg, geloof, geld en goed.

Kerk in Actie binnen de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland

De generale synode van het kerkgenootschap van de Protestantse Kerk in Nederland laat zich, overeenkomstig ordinantie 11 artikel 18 lid 1 en 2 van de kerkorde, voor de verzorging van de generale financiën van de kerk bijstaan door het bestuur van de dienstenorganisatie, dat de aan zijn zorg toevertrouwde vermogensrechtelijke aangelegenheden van de Protestantse Kerk in Nederland beheert. Een deel van de activiteiten van de dienstenorganisatie wordt uitgevoerd onder de naam Kerk in Actie van de Protestantse Kerk in Nederland.

Kerk in Actie werkt in Nederland samen met de Federatie van Diaconieën in activiteiten en projecten op het terrein van diaconaat. De Federatie van Diaconieën behartigt de belangen van de protestantse diaconieën. De Federatie ziet toe op een juiste besteding van financiële middelen ten behoeve van het landelijke en internationale diaconale werk.

Kerk in Actie is lid van ACT (Action by Churches Together), de internationale koepel van kerken en christelijke organisaties verbonden met de Wereldraad van Kerken. Samen kun je meer bereiken, en dat geldt vooral op het terrein van noodhulp waar snelheid en slagkracht van belang is.

Beleidskader: geloven in delen, delen van geloof

Het werk van Kerk in Actie wordt uitgevoerd in programma's en activiteiten, en is onderdeel van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. Het beleidskader voor het werk van Kerk in Actie sluit aan op het beleidsplan van de dienstenorganisatie en geeft richting aan het werk van Kerk in Actie voor de periode tot aan 2025. Een nieuw beleidskader *Geloven in delen, delen van geloof* is in november 2017 vastgesteld door de synode van de Protestantse Kerk in Nederland. Kerk in Actie kiest in het document voor een heldere positionering:

- 'Kerk in Actie is het orgaan van de Protestantse Kerk in Nederland voor zending en diaconaat, werkt vanuit plaatselijke gemeenten in Nederland en met kerken en christelijke organisaties in Nederland en wereldwijd.'
- 'Kerk in Actie is deel van een wereldwijd netwerk en kan op basis daarvan werken aan verkondiging van het evangelie (zending), armoedebestrijding en hulp aan de meest kwetsbaren (diaconaat). In aansluiting op de beweging van de Protestantse Kerk ('terug naar de kern') kiest Kerk in Actie voor een focus op een aantal prioriteiten.'
- 'Kerk in Actie kan niet alles doen, maar wil wat zij doet goed doen, met een helder en herkenbaar profiel op concrete doelen. Daarmee wordt ook de in het beleidskader beoogde verbinding tussen het internationale werk van Kerk in Actie en het werk in Nederland en tussen zending en diaconaat gerealiseerd.'

Samen de Kerk in Actie: Kerk in Actie faciliteert en steunt het in actie komen van plaatselijke gemeenten om te bouwen aan een toekomst waarin ieder mens telt. Kerk in Actie doet dat samen met plaatselijke gemeenten in Nederland en samen met partners wereldwijd. Kerk in Actie stimuleert plaatselijke gemeenten en partners wereldwijd om op basis van eigen kracht en visie de samenwerking te zoeken met andere partijen om daarmee concrete doelstellingen te kunnen bereiken. Om mensen en middelen gericht in te kunnen zetten kiest Kerk in Actie voor speerpunten die onderling met elkaar verbonden zijn.

Kerk in Actie werkt aan vijf prioritaire thema's:

1. De Bijbel centraal: evangelieverkondiging en het toegankelijk maken van de Bijbel.
2. Kerken in de minderheid: solidariteit met kerken in een minderheidspositie.
3. Kinderen en jongeren: kansen voor kinderen en jongeren in de knel.
4. Vluchtelingen en ontheemden: hulp aan vluchtelingen en ontheemden om het eigen leven weer te kunnen oppakken.
5. Armoedebestrijding: ondersteuning van plaatselijke diaconieën op het thema armoedebestrijding en als onderliggend thema bij de prioriteiten 2, 3 en 4.

Kerncijfers

De financiële stand van zaken van Kerk in Actie wordt weergegeven in de volgende tabel met kerncijfers. In de volgende hoofdstukken wordt per programma een jaarplan 2019 gepresenteerd en de bijbehorende begroting toegelicht.

Kerncijfers Kerk in Actie	Norm	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>Balanstotaal in € 1.000</i>		<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	26.224
<i>Resultaat</i>		-1.817	349	4.340
<i>Baten in € 1.000</i>		26.465	25.110	30.847
<i>Lasten in € 1.000</i>		28.282	24.761	26.508
<i>Bestedingspercentage baten</i>		93,3%	85,3%	74,6%
<i>Bestedingspercentage lasten</i>		87,3%	86,5%	86,8%
<i>Kosten fondsenwerving in %</i>	<i>max. 12,5%</i>	12,5%	12,5%	11,8%
<i>Kosten beheer & administratie in %</i>		2,6%	3,0%	2,9%
<i>Personele lasten in € 1.000</i>		2.864	2.825	2.859
<i>Ziekteverzuim in % (begroot is Falkenorm)</i>		4,0%	4,0%	4,0%
<i>Basisformatie in fte</i>		27,3	28,9	23,5
<i>Bijzondere formatie in fte</i>		5,0	2,0	2,6

Met dankbaarheid kunnen we constateren dat de inkomsten van particulieren van Kerk in Actie, de incidentele baten uit noodhulp niet meegerekend, in de afgelopen jaren op peil zijn gebleven. Het werk van Kerk in Actie heeft een breed draagvlak in de plaatselijke gemeenten van de Protestantse Kerk. De vereenvoudiging van de communicatie die in 2015 is gerealiseerd werpt vruchten af. Het motto 'geloven in delen' blijkt goed aan te slaan en brengt het werk van Kerk in Actie daar waar het hoort, in het hart van de kerk. Daarnaast leidt de inzet op nieuwe vormen van contact met plaatselijke gemeenten (zoals 'zingen in de kerk', 'Zeeland voor Pakistan') tot een verbreding van de steun voor Kerk in Actie. In de periode 2015 - 2017 zijn de organisatiekosten voor Kerk in Actie verminderd door een aantal efficiëntie-maatregelen en ook dat draagt bij aan een positief resultaat in 2016 en 2017. Het is het streven van Kerk in Actie om tot en met 2025 de steunverlening wereldwijd op vergelijkbaar niveau te houden. De ontwikkeling van de inkomsten en reserves worden nauwkeurig gevolgd, zodat indien nodig bijgestuurd kan worden. Het nieuwe beleidskader geeft een duidelijke richting voor sturing en aanpassing.

Doelen 2019

Tot en met 2018 werd het jaarplan Kerk in Actie opgebouwd rond de systematiek van de vier geldstromen van Kerk in Actie: binnenlands diaconaat, zending, werelddiaconaat (inclusief Kinderen in de Knel) en noodhulp/rampenpreventie. Dit jaarplan 2019 is het eerste dat vanuit de vijf overkoepelende prioriteiten is opgezet en voorbereid. Scherpste in de focus krijgen gaat niet vanzelf. Voor Kerk in Actie zal 2019 nog deels een overgangsjaar zijn waarin nog werk te doen is om beleid, uitvoering en administratie beter op elkaar te laten aansluiten.

➤ *De Bijbel centraal*

Wat doet Kerk in Actie in 2019 met de Bijbel?

Aandacht voor het gebruik van de Bijbel heeft een nieuwe urgentie gekregen, zowel in Nederland als wereldwijd. De Protestantse Kerk heeft een heldere keuze gemaakt voor een missionair profiel en daarbij bevordering van het Bijbelgebruik als een beleidsvoornemen geformuleerd. Kerk in Actie wil hieraan bijdragen door een programmatische inzet waarbij ervaring uit de wereldkerk wordt verbonden met missionaire en diaconale activiteiten in Nederland. Kerk in Actie stelt de Bijbel centraal en werkt dit uit in drie doelstellingen voor 2019:

- Toegankelijk maken van de Bijbel in landen waar het christendom snel groeit of kwetsbaar is.

Toegang tot en kennis van de Bijbel is van essentieel belang om je het christelijk geloof eigen te maken. Kerk in Actie zal in 2019 de samenwerking met het Nederlands Bijbelgenootschap voortzetten, gericht op Bijbel- en materiaalverspreiding in landen als China, Egypte en de Golfstaten. Nieuwe vormen om kinderen en jongeren in contact te brengen met de Bijbel én toegang via nieuwe media krijgen in 2019 extra aandacht. De steunverlening op deze doelstelling zal in 2019 met minimaal 10% toenemen vergeleken met 2018.

- De Bijbel dicht bij het hart brengen.

Kerk in Actie ondersteunt organisaties in het buitenland die met groepen de Bijbel lezen vanuit de eigen ervaringswereld. Vooral in Latijns-Amerika en Zuid-Afrika heeft Kerk in Actie sterke partners op dit gebied. Kerk in Actie zal in 2019 het opzetten van vergelijkbare vernieuwende initiatieven in andere landen ondersteunen. Om de impact van deze aanpak te meten zal Kerk in Actie een pilotonderzoek doen met een aantal partners. In Nederland wordt samen met plaatselijke gemeenten een project 'bevordering bijbellezen' (werktitel) uitgewerkt. Doel is het stimuleren van een levende omgang met de Bijbel. In dat kader zal in 2019 een onderzoek gedaan worden naar profielen van Bijbellezers en een inspiratie-event rond de resultaten worden georganiseerd. Daarnaast wordt een netwerk gebouwd van actieve begeleiders van Bijbelstudiegroepen (predikanten, kerkelijk werkers, pioniers). In het contact met migrantenkerken is het samen lezen van de Bijbel een speerpunt en zal het aantal gemeenten dat actief is worden verdubbeld. Het streven is het aantal bezoekers van de website (www.kerkinactie.nl/bijbellezen) ook te verdubbelen.

- De Bijbel zichtbaar maken als inspiratiebron voor het eigen werk van Kerk in Actie.

In 2019 zullen twee trainingen contextueel bijbellezen voor medewerkers van de dienstenorganisatie georganiseerd worden. De Bijbel is inspiratiebron in het beschrijven van thema's en activiteiten en in de uitwerking van de beleidsthema's. Tijdens interne bijeenkomsten is er een Bijbelmoment of gezamenlijke Bijbelstudie.

➤ *Kerken in de minderheid*

Wat doet Kerk in Actie in 2019 met en voor Kerken in de minderheid?

In steeds meer landen staat de verhouding tussen verschillende godsdiensten op scherp en staan minderheidskerken onder druk. Kerk in Actie geeft prioriteit aan het werk van kerken in een minderheidspositie. De urgentie is groot (in het Midden-Oosten vormden christenen een eeuw geleden ongeveer 20% van de bevolking, nu is dat nog slechts 4%) en Kerk in Actie wordt gevraagd om solidariteit en betrokkenheid om een bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en kerk te kunnen blijven op de plek waar zij dat soms al eeuwenlang doen. Kerk in Actie wil de kerk versterken daar waar zij kwetsbaar is, en werkt dit uit in drie doelstellingen.

- Kerken in de verdrukking versterken.

In landen waar het christendom bedreigd wordt, in het bijzonder in landen met een moslimmeerderheid, ondersteunt Kerk in Actie kerkleiders en lokale geloofsgemeenschappen om kerk te zijn in die moeilijke context. Kerk in Actie investeert in de opleiding van kader voor deze kerken vooral daar waar men inzet op nieuwe vormen aangepast aan de context (bijvoorbeeld internet onderwijs voor verspreide kleine gemeenschappen). Waar nodig en mogelijk helpt Kerk in Actie het geluid van kerken in de verdrukking te laten horen bij politici en beleidsmakers, en komt op voor mensen die vanwege hun geloof zijn gevlucht naar ons land.

Voor veel kerken in minderheidsposities is diaconaal werk een goede (en soms enig mogelijke) manier om zichtbaarheid en acceptatie in de bredere samenleving te bewerkstelligen. Kerk in Actie steunt kerken in het Midden-Oosten en in sommige landen van Afrika bij noodhulp aan slachtoffers van conflict en geweld. Kerk in Actie maakt daar in 2019 extra middelen voor vrij. Voor de kerken in het Midden-Oosten zijn in 2018 de eerste stappen gezet om een fonds op te zetten voor herstel van kerkelijke infrastructuur (zowel van kerkgebouwen als van sociaal-diaconale gebouwen zoals scholen, crèches, klinieken). In 2019 zal het fonds met een aantal pilotprojecten van start gaan. Kerk in Actie werkt op deze doelstelling samen met de Gereformeerde Zendingsbond (GZB).

- Kerken ondersteunen bij het bouwen van bruggen.

Voor kerken in een minderheidspositie is het bouwen van bruggen naar andere geloofsgemeenschappen van fundamenteel belang. Kerk in Actie zet daarbij vooral in op het samenwerken van verschillende geloofsgemeenschappen in projecten voor sociale verandering. In Pakistan, Egypte en Kenia worden in 2019 drie pilots uitgevoerd waarbij moslims en christenen samenwerken om jongeren aan een baan en inkomen te helpen. De proefprojecten worden nauwkeurig gevolgd en begeleid om ervan te leren voor toekomstige projecten ook in andere landen.

In Nederland is Kerk in Actie in 2019 betrokken bij trainingen Bruggen Bouwen voor religieuze leiders en zal het bestaande netwerk van lokale contactpersonen op dit terrein worden uitgebreid. Kerk in Actie faciliteert ook in 2019 het overleg Joden Christenen Moslims om een gesprekspartner te zijn voor de overheid en te kunnen optreden bij mogelijke spanningen in de samenleving.

- Ervaringen delen.

Van de ervaringen in de wereldkerk kunnen predikanten en diakenen leren voor hun eigen situatie. De Protestantse Kerk is op veel plaatsen in Nederland een minderheid en staat voor de uitdaging om met minder middelen en mensen een geloofwaardig getuigenis te geven in de eigen context. 'Zeeland voor Pakistan' is een samenwerking van de kerken in Zeeland die zich inzetten voor steun aan de kleine christelijke minderheid in Pakistan. Onderlinge bemoediging en inspiratie is nadrukkelijk een onderdeel van dit initiatief. Waar mogelijk zal Kerk in Actie reizen en bezoeken over en weer stimuleren. In 2019 organiseren de kerken in het Midden-Oosten samen met Taizé een grote jongerenbijeenkomst in Beirut. Kerk in Actie zal een Nederlandse groep samenstellen en ook de aanwezigheid van jongeren uit Syrië, Irak en de Golfstaten mede mogelijk maken. Een teken van hoop voor de kerken in het Midden-Oosten.

➤ **Kinderen en jongeren**

Wat doet Kerk in Actie met en voor kinderen en jongeren?

- Helpen van kinderen en jongeren in de knel.

In noodhulpprogramma's zal Kerk in Actie in 2019 een speerpunt maken van de noden en bescherming van kinderen en jongeren. De situatie van kinderen en jongeren op de vlucht is een speerpunt bij de diaconale inzet van kerken zowel in Nederland als wereldwijd. Naast hulp staat het bieden van perspectief centraal: Kerk in Actie zet zich in voor het terugdringen van kinderarbeid en uitbuiting en het bevorderen van deelname aan onderwijs. Kerken kunnen een belangrijke rol spelen bij initiatieven die zich richten op een stabiele gezinscontext waarin kinderen zich veilig voelen en kansen krijgen.

Steun aan kinderen in de knel is een belangrijk deel van het diaconale werk van Kerk in Actie. In 2019 zal Kerk in Actie deze steun evalueren met het oog op het versterken van de verbinding met het netwerk van kerken en christelijke organisaties.

Kerk in Actie wil in 2019 150 plaatselijke gemeenten in Nederland ondersteunen om kinderen in de knel te helpen door hen te betrekken bij het project Kerk Kind en Armoede.

- Stimuleren van participatie door kinderen en jongeren.

In het werk van Kerk in Actie creëren we ruimte voor inspraak van kinderen en jongeren. In 2019 wordt samen met JOP een aanpak ontwikkeld om inspraak te organiseren voor kinderen in het project Kerk, Kind en Armoede. Daarnaast zal Kerk in Actie, in het kader van diaconaat van de toekomst, in 2019 een impuls geven aan diaconaat door jongeren. Veel van onze partnerkerken in het buitenland betrekken jongeren actief bij hun diaconale inzet om daarmee op een praktische wijze te laten zien wat het evangelie uitwerkt. Namens Kerk in Actie werken in Rwanda twee jongerenwerkers om de kerk te ondersteunen. Hun ervaringen kunnen de basis zijn voor meer uitzendingen en uitwisseling op dit gebied. Inzet op jongeren (zowel in het missionaire als in het diaconale werk) is zowel voor plaatselijke gemeenten in Nederland als voor kerken wereldwijd een prioriteit. In plaatselijke gemeenten worden kinderen bij acties voor kinderen in armoede in Nederland en wereldwijd betrokken (Kids in Action).

- Opkomen voor de rechten van kinderen.

In samenwerking met partners in Nederland en wereldwijd signaleert Kerk in Actie misstanden. In Nederland zal Kerk in Actie zich met plaatselijke diaconieën in 2019 inspannen voor verbetering van de positie van Kinderen in het AZC en voor de politieke lobby voor een vorm van kinderpardon. In verschillende landen is Kerk in Actie via het werk van partners betrokken bij lobby voor de rechten van kinderen. We stimuleren kerken om zich ook te verzetten tegen uitbuiting en misstanden en om betrokken te zijn bij het creëren van kansen voor kinderen en jongeren.

➤ **Vluchtelingen en ontheemden**

Wat doet Kerk in Actie met en voor vluchtelingen en ontheemden?

Wereldwijd zijn er meer dan 65 miljoen mensen op drift, gevlucht voor honger en geweld. Kerken die vluchtelingen helpen, doen dat met een Bijbels perspectief: oog voor de waardigheid van ieder mens als schepsel van God. Opkomen voor vluchtelingen is een opdracht waarmee Kerk in Actie zichtbaar maakt wat kerken wereldwijd kunnen betekenen: gastvrije en uitnodigende gemeenschap zijn én concrete hulpverlening.

- Helpen in crisissituaties.

Kerk in Actie voorziet in directe noodhulp via kerkelijke kanalen. In deze hulp hebben kinderen en jongeren bijzondere aandacht bijvoorbeeld door veilige speelplekken en scholing aan te bieden, door trauma-counseling en psychologische ondersteuning.

Kerk in Actie wil de capaciteit van het kerkelijk netwerk vergroten om voorbereid te zijn op rampen en om snelle hulp (rapid response) te bieden. In vier landen wordt in 2019 het ACT-netwerk versterkt met training en opleiding.

Kerken worden in toenemende mate geconfronteerd met de gevolgen van wereldwijde vluchtelingen en migratiestromen en zijn op zoek naar hun rol. Samen met de GZB zal in 2019 een verkenning gedaan worden in zuidelijk Afrika. In een aantal landen werken kerken op het platteland actief aan weerbaarheid tegen klimaatverandering zodat er een toekomst blijft en mensen niet hoeven te vluchten. Kerk in Actie steunt hen daarbij. In Nederland biedt Kerk in Actie plaatselijke gemeenten een handelingsperspectief om met kleine stapjes bij te dragen aan minder CO2 uitstoot door een 'groene kerk' te worden. Kerken in Indonesië gaan met het handelingsperspectief van 'groene kerk' aan de gang en ook andere partners hebben belangstelling getoond.

- Perspectief op een nieuw bestaan bieden.

In 2019 heeft Kerk in Actie een pilot uitgevoerd in Jordanië met als doel dat vluchtelingen een eigen onderneming (opnieuw) kunnen opstarten en daarmee een eigen inkomen verwerven. In 2019 wil Kerk in Actie deze ervaring ook in andere noodhulpsituaties inzetten. Kerk in Actie zoekt daarvoor samenwerking met partijen, zoals ICCO, die expertise op het gebied van economische ontwikkeling hebben. Ook in Nederland werkt Kerk in Actie via lokale gemeenten aan initiatieven die perspectief bieden aan nieuwkomers. Kerken kunnen veel doen aan het betrekken van vluchtelingen bij de lokale gemeenschap. In 2019 zal voor de derde keer de langste tafel van Nederland gedekt worden: een tafel van hoop waar kerken

hun deuren openen voor een gezamenlijke maaltijd met vluchtelingen en migranten.

- Misstanden signaleren.

Kerken komen in actie als ze onrecht signaleren. Plaatselijke gemeenten willen hulp bieden in crisissituaties maar ook misstanden aankaarten. Kerk in Actie is daarin een bondgenoot, bundelt ervaringen en zoekt wegen om onrecht aan te kaarten en te veranderen.

➤ Armoedebestrijding

Wat doet Kerk in Actie met het thema armoedebestrijding?

- Ondersteuning van plaatselijke diaconieën op het thema armoede (zie hieronder toelichting bij de begroting Kerk in Actie binnenland).
- Ondersteuning van kwetsbare groepen met directe hulp en met het bieden van perspectief (zie hierboven: kansen voor kinderen en jongeren, hulp aan en perspectief voor vluchtelingen en ontheemden).

Toelichting bij begroting steunverlening Kerk in Actie

Kerk in Actie werkt met vier budgetlijnen (binnenlands diaconaat, zending, werelddiaconaat en noodhulp). De verkorte begroting 2019 per budgetlijn is als volgt:

Programma's Kerk in Actie: (x € 1.000)	Binnenl. diaconaat	Zending	Wereld- diaconaat	Noodhulp	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Baten van particulieren	1.659	6.943	10.744	2.750	22.095	20.841	23.027
Baten van gemeenten	431				431	431	431
Baten van andere organisaties	150	1.800	1.650	150	3.750	3.570	6.981
Baten van overheden					0	130	157
Financiële baten en lasten		5	5		10	10	17
Overige baten	15	25	64	75	179	128	235
Beschikbaar voor doelstelling	2.255	8.773	12.464	2.975	26.465	25.110	30.848
Subsidies en bijdragen	900	6.400	8.100	4.500	19.900	16.481	17.998
Overige doelbestedingen	1.012	1.419	1.842	506	4.780	4.929	5.020
Totaal programma's	1.912	7.819	9.942	5.006	24.680	21.410	23.018
Kosten beheer en administratie	186	228	255	78	746	746	763
Wervingskosten	217	881	1.403	354	2.856	2.606	2.728
Besteed aan doelstelling	2.316	8.928	11.600	5.438	28.282	24.762	26.508
Resultaat	-61	-156	864	-2.463	-1.817	348	4.340

De beschikbare middelen worden per land toegewezen op basis van het landenplan (samen de Kerk in Actie in Nederland, samen de Kerk in Actie in Ghana, enz.) waarin wordt aangegeven aan welke prioritaire doelen uit het beleidskader Kerk in Actie samen met partners wil werken. Hieronder volgt een korte toelichting op de verdeling van de middelen over de vier geldstromen en de regio's waar Kerk in Actie actief is.

Steunverlening naar regio (x € 1.000)	Binnenl. diaconaat	Zending	Wereld- diaconaat	Noodhulp	Begroting 2019	Perc. verdeling
Latijns-Amerika		550	1.600	50	2.200	11%
Afrika		1.870	2.100	1.050	5.020	25%
Azië		1.950	2.100	550	4.600	23%
Midden-Oosten		1.000	900	1.250	3.150	16%
Oost-Europa		100	200	50	350	2%
Overige	900	930	1.200	1.550	4.580	23%
	900	6.400	8.100	4.500	19.900	100%

De landenplannen vormen ook het kader voor de samenwerking met andere organisaties. Kerk in Actie en GZB willen meer gezamenlijk optrekken. In 2019 zal zich dat vooral vertalen in samenwerking in het Midden-Oosten (kerken in de minderheid) en in zuidelijk Afrika (kerken en hun inzet voor vluchtelingen/migranten). Kerk in Actie heeft een nauwe samenwerking met ICCO. De bakens voor de samenwerking zijn in 2018 opnieuw geplaatst. Voorop staat dat Kerk in Actie dicht bij de kerk wil staan, zowel de eigen gemeenten van de Protestantse Kerk als partnerkerken elders in de wereld. In sommige landen, bijvoorbeeld in Latijns-Amerika, sluit het beleid van de lokale ICCO-vertegenwoordiging daar nauw op aan en zal de samenwerking op diaconaal gebied intensief blijven. Voor een aantal andere landen zal Kerk in Actie meer eigen regie en uitvoering op zich nemen om daarmee de doelstellingen uit het beleidskader te kunnen behalen. In 2019 zal Kerk in Actie ook de andere samenwerkingsverbanden opnieuw bekijken in het licht van de doelstellingen van het beleidskader.

Samen Kerk in Actie in Nederland

Toelichting begroting Kerk in Actie binnenlands diaconaat

Het werk van Kerk in Actie in Nederland is gericht op het ondersteunen van plaatselijke diaconieën in hun opdracht in de eigen omgeving op de vijf thema's.

Dienstverlening aan plaatselijke diaconieën kan alleen kwaliteit hebben als het aansluit bij vragen uit de gemeenten en er samen betere antwoorden en handelingsperspectieven gevonden worden.

In 2019 zal de waardering van de dienstverlening concreet gemeten worden en streeft Kerk in Actie naar een waardering van een 8 of hoger.

In 2019 zal de steunverlening binnenland in lijn gebracht worden met de beleidsprioriteiten van Kerk in Actie.

- **Armoedebestrijding**

In het werk van Kerk in Actie is armoedebestrijding altijd een brede agenda geweest die samen met plaatselijke gemeenten/diaconieën in Nederland wordt ingevuld. Op lokaal niveau sluit armoedebestrijding aan bij lokale problematiek en is flexibiliteit voor nieuwe noden nodig. Kerk in Actie sluit daar in de dienstverlening aan plaatselijke diaconieën op aan. Daarnaast Kerk in Actie ziet het ook als haar taak om in Nederland de situatie van hardnekkige armoede en uitsluiting aan te kaarten bij de politiek en beleidsmakers, zeker in een tijd van toenemende ongelijkheid.

In het kader van armoedebestrijding steunt Kerk in Actie initiatieven zoals schuldhulpmaatje en vernieuwende initiatieven van diaconieën. In januari 2019 is Kerk in Actie mede-organisator van een armoedeconferentie, en in het najaar zullen de resultaten van het nieuwe armoedeonderzoek worden gepresenteerd. Het onderzoek biedt inzicht in de vragen waar diaconieën mee worden geconfronteerd en hoe zij daar op inspelen. Uit het vorige armoedeonderzoek (2016) bleek dat vooral eenoudergezinnen en gezinnen met een vluchtelingen/migratieachtergrond leven in langdurige armoede. Dat onderzoek is mede aanleiding geweest voor Kerk in Actie om de focus te leggen bij samenwerking met diaconieën voor 'kinderen-kerk-en armoede' en voor de diaconale ondersteuning van vluchtelingen en migranten.

- **Bijbel**

Bijbel als speerpunt van Kerk in Actie vertaalt zich in het binnenlandwerk in het project 'bevordering bijbellezen' en het samen de Bijbel lezen met migrantenkerken (hierboven beschreven). Bijbel en diaconaat zal een onderdeel zijn van de in 2019 te herziene toerustingsmodule voor nieuwe diakenen en in de cursus diaconaat voor predikanten die in 2019 in de nascholing zal worden aangeboden.

- **Kerk in de minderheid**

De activiteiten gericht op de toekomst van diaconaat geven in Nederland invulling aan de beleidsprioriteit kerken in de minderheid. In een krimpende kerk is het diaconale werk steeds belangrijker voor een zichtbaar profiel van de kerken in de samenleving. Diaconaat kan nog veel meer kleur en herkenbaarheid krijgen als uiting van de kerk als vindplaats van geloof, hoop en liefde. Kerk in Actie draagt daar in 2019 aan bij door actief de publiciteit te zoeken en het diaconale werk van plaatselijke gemeenten in de schijnwerper te zetten met initiatieven als 'smaakmakers'.

- **Kansen voor kinderen en jongeren**

Binnen de bredere armoedeagenda is de positie van kinderen een speerpunt. In Nederland leeft 10% van de kinderen onder de armoedegrens. In 2019 zal Kerk in Actie samen met plaatselijke gemeenten in Oost-Groningen en in Limburg twee diaconale pioniersplekken opzetten, in nauwe afstemming met het cluster Ondersteuning Gemeenten. In deze regio's zijn veel kinderen en jongeren die in een langdurige situatie van armoede verkeren. De diaconale pioniersplekken leveren ook praktijkervaring voor nieuwe vormen van diaconaat en sluiten daarmee aan op het in 2019 te verrichten onderzoek over de toekomst van het diaconale werk in onze kerken. Doelstelling voor het project kerk-kinderen-armoede is om in 2019 250 plaatselijke diaconieën te betrekken en samen tips en handelingsperspectieven te ontwikkelen.

Voor 2019 zal Kerk in Actie een aanpak ontwikkelen waarmee jongeren op een laagdrempelige wijze bij diaconaat betrokken kunnen worden.

- **Hulp aan vluchtelingen en ontheemden**

Kerk in Actie ziet de hulp aan vluchtelingen en ontheemden als een topprioriteit waar we integraal (binnen- en buitenland) op willen werken. We voeren onze opdracht uit samen met kerken in de landen van herkomst en in de landen van opvang, en staan vluchtelingen bij die in Europa en Nederland terechtkomen. Kerk in Actie bouwt het netwerk van kerken die zich inzetten voor vluchtelingen in 2019 verder uit en zet zich samen met plaatselijke gemeenten met extra aandacht in voor vluchtelingenkinderen. Specifieke aandacht is er voor inburgering in Nederland (ook op het gebied van geloof) en voor de positie van mensen die om hun geloof gevlucht zijn of niet kunnen terugkeren naar het land van oorsprong (commissie Plaisier).

Samen Kerk in Actie Wereldwijd

Toelichting begroting van Zending, Werelddiaconaat en Noodhulp

Kerk in Actie zal in 2019 in 37 landen actief zijn. Kerk in Actie werkt in deze landen op basis van een kerkelijk netwerk. Voor elk land is begin 2019 een landenplan beschikbaar (Samen Kerk in Actie in...) waarin wordt toegelicht met welke partners Kerk in Actie werkt aan de doelstellingen vanuit het beleidskader. De gelden bestemd voor zending, werelddiaconaat en noodhulp worden in 2019 voor een groot deel ingezet volgens de lijnen van het nieuwe beleidsplan.

- **Latijns-Amerika**

In **Latijns-Amerika** werkt Kerk in Actie in Brazilië, Bolivia, Colombia, Nicaragua en Cuba. In deze regio concentreert Kerk in Actie zich op twee prioriteiten: Bijbel, en kansen voor kinderen en jongeren. Vanuit zending wordt ingezet op het toegankelijk maken van de Bijbel door laagdrempelige methoden van Bijbelstudie en door Bijbelonderwijs aan het toekomstige kader van de protestantse kerken. De geplande uitzending in het kader van contextueel bijbellezen naar Colombia wordt in 2019 ingevuld met gastdocentschappen. De voor 2019 voorziene uitzending voor bijbelonderwijs in Nicaragua wordt aangehouden in verband met de onrustige politieke situatie. In Cuba blijft Kerk in Actie in 2019 betrokken bij het werk van de kleine protestantse kerken die binnen de smalle marges van de overheidscontrole relevant willen zijn voor de eigen samenleving. Kansen voor kinderen en jongeren is het speerpunt in het diaconale werk in Latijns-Amerika. Samen met ICCO wordt gewerkt aan een toekomst voor jongeren via onder meer het model van 'kookscholen': kwetsbare jongeren worden opgeleid tot eigentijdse koks die duurzaamheid hoog in het vaandel hebben.

In de begroting 2019 van Kerk in Actie is € 550k voor zending, € 1.600k voor werelddiaconaat en een beperkt bedrag (€ 50k) voor te voorziene noodhulp (Colombia) gereserveerd.

- **Afrika**

In **Afrika** werkt Kerk in Actie in drie regio's (zuidelijk Afrika: Mozambique, Zambia en Zuid-Afrika, westelijk Afrika: Ghana, Nigeria, Kameroen, Burkina Faso en Mali, centraal en oostelijk Afrika: Zuid-Sudan, Kenia, Oeganda, Ethiopië en Rwanda). In Afrika zijn de prioritaire thema's vaak met elkaar verbonden.

Het continent blijft op veel plaatsen het toneel van onrust en instabiliteit. Er zijn miljoenen mensen op drift door geweld, armoede en droogte (mede door klimaatveranderingen). Kerken zetten zich voor de opvang van vluchtelingen en het bieden van een langetermijnperspectief. Kerk in Actie houdt in de begroting voor Afrika 2019 rekening met een toename in het verstrekken van hulp aan vluchtelingen en ontheemden. Belangrijke partners voor noodhulp in Afrika zijn de Lutherse kerk in Noord-Kameroen, de Evangelisch-Koptische kerk in Ethiopië en de Kerk van Oeganda (Church of Uganda). In 2019 zal Kerk in Actie extra investeren in het versterken van hun capaciteit om noodhulp te kunnen uitvoeren aangezien er in aantal gebieden in Afrika sprake is van een bijna permanente rampsituatie.

Kerk in Actie werkt daarnaast aan structurele oorzaken van armoede en (gedwongen) migratie door zich in te zetten voor het bestrijden van kinderarbeid, en jongeren toegang te geven tot opleiding en werk.

In gebieden ten zuiden van Noord-Afrika en de sub-Sahara landen staat de verhouding tussen christenen en moslims steeds meer op scherp. Kerk in Actie steunt kerken in de minderheid bij hun getuigenis in de samenleving in de vorm die voor de eigen context passend is. Zo steunen we in 2019 de Lutherse kerk in Noord-Kameroen die vecht tegen klimaatverandering en tegen het oprukkend geweld van radicale islamitische groeperingen. In Noord-Nigeria maakt Kerk in Actie door de inzet van kerken trauma-healing en samenwerking tussen dorpsbewoners met verschillende geloven mogelijk.

De Bijbel gaat open in zuidelijk Afrika waar de aanpak van het lezen van de Bijbel vanuit de eigen context door verschillende partners van Kerk in Actie wordt toegepast en waarbij men van elkaars materiaal gebruik maakt. Rieneke van Ginkel werkt namens Kerk in Actie bij het Beyers Naudé centrum in Stellenbosch en ondersteunt van daaruit predikanten om de Bijbel te lezen vanuit de vragen van het dagelijks leven. We zien dat door migratie er ook nieuwe kansen zijn voor evangelieverkondiging en er een nieuw beroep op Kerk in Actie gedaan wordt. West-Afrikanen die in Marokko gaan werken bijvoorbeeld nemen hun christelijke geloof mee en zijn daar een impuls voor de aanwezige kleine christelijke gemeenschappen.

Voor het werk in Afrika heeft Kerk in Actie € 1.870k gereserveerd vanuit de gelden voor zending en € 2.100k werelddiaconale gelden. Nu is al te voorzien dat er voor de lopende noodhulpprogramma's in Zuid-Sudan, Nigeria, Oeganda en Ethiopië ook in 2019 inzet nodig is. Voor elk van deze landen begroot Kerk in Actie in 2019 € 250k. Daarnaast wordt ook € 50k begroot voor versterking van de kerkelijke hulpverlening rond het Chadmeer.

- **Azië**

Dit immense continent herbergt meer dan 4.5 miljard inwoners. Kerk in Actie werkt in Indonesië, Pakistan, Bangladesh, China, India, Nepal, Myanmar en Cambodja. De mogelijkheden van christelijke presentie zijn in elk land anders. Kerk in de minderheid is een belangrijk thema in heel Azië. In veel landen staan de rechten van religieuze minderheden in toenemende mate onder druk. Kerken in Azië hebben ervaring met het zijn van een minderheid en hebben geleerd bruggen te bouwen naar de samenleving en naar andere geloofsgroepen. Kerk in Actie steunt de kleine kerken in Pakistan en Bangladesh in toerusting en Bijbelonderwijs, maar ook in hun diaconale inzet om relevant te zijn voor de samenleving door het geven van kansen aan kinderen en jongeren. Pakistan staat in 2019 in schijnwerper vanwege de betrokkenheid vanuit plaatselijke gemeenten in Nederland (Zeeland voor Pakistan). Kleine geloofsgemeenschappen in Pakistan kunnen kleiner wordende gemeenten in Zeeland inspireren! In 2019 wordt het partnerschap tussen 33 Indonesische kerken en de Protestantse Kerk in Nederland geëvalueerd na een tweede periode van vier jaar. Opnieuw zullen gezamenlijke prioriteiten worden opgesteld voor een komende derde periode. Kerk in Actie wil daarnaast de relatie met Indonesië versterken door in 2019 uitzendingen te realiseren naar enkele sleutelpartners. In het landenplan voor Indonesië worden voorstellen gedaan om de kerkelijke relaties op het gebied van zending en diaconaat dichter bij elkaar te brengen. In Azië is door Kerk in Actie veel geïnvesteerd in het versterken van ons netwerk voor noodhulp. In 2019 zal dit worden voortgezet, met name in Indonesië.

Voor het werk in Azië is € 1.950k gereserveerd uit de gelden voor zending en € 2.100k voor werelddiaconale

doelen. Daarnaast is er vanuit noodhulp gelden € 200k voor het ondersteunen van partners bij het voorbereid zijn op rampen gereserveerd, een voorziening van € 300k opgenomen voor voortzetting van de hulp aan Rohingya's vluchtelingen in Bangladesh en € 50k voor wederopbouw na aardbeving Lombok.

- **Midden-Oosten**

Onder het motto 'versterk de kerk in het Midden-Oosten' heeft Kerk in Actie de afgelopen jaren campagne gevoerd voor steun aan de christelijke gemeenschappen in deze regio. Die steun is meer dan nodig en met het prioritaire thema 'kerken in de minderheid' heeft Kerk in Actie gekozen voor een stevige en langdurige betrokkenheid. De betrokkenheid vertaalt zich in steun aan Bijbelwerk in Egypte, Palestina en de Golfstaten, en aan het diaconale werk van kerken dat ook in 2019 nog steeds bepaald wordt door de crisis rond Syrië en Irak. De verwachting is dat er langzamerhand meer mogelijkheden komen voor wederopbouw en dat daarmee de inzet voor noodhulp zal verschuiven naar rehabilitatie en het vergroten van kansen voor vluchtelingen op zelfstandigheid en een eigen inkomen. Structurele inspanning van verbetering van hun situatie zal in 2019 nodig zijn. Kerk in Actie heeft sinds 2017 een medewerker in Amman die werkt vanuit het kantoor van de Lutherse Wereldfederatie. Daardoor kunnen we partners nog beter ondersteunen. In 2018 zijn voorbereidingen getroffen voor de opzet van een 'trustfund' voor herstel van kerkelijke infrastructuur in Syrië. Daarbij gaat het zowel om kerkgebouwen als ook om herstel en inrichting van christelijke scholen, klinieken e.d. Voor dit fonds werkt Kerk in Actie in Nederland in een driehoek samen met anderen die dit doel willen steunen (zoals in Nederland de GZB), de kerken ter plekke en hun professionele organisaties.

Voor het werk in het Midden-Oosten heeft Kerk in Actie € 1.000k gereserveerd vanuit de gelden voor zending en € 500k voor werelddiaconaat. Voor noodhulp is € 1.250k opgenomen (Syrië, Jordanië, Libanon, Noord-Irak).

- **Oost-Europa**

Kerk in Actie richt zich in Oost-Europa op Moldavië en Oekraïne. Beide landen zijn intern sterk verdeeld over een pro-Westerse dan wel pro-Russische koers. Kerk in Actie zet zich in voor de meest kwetsbaren in de samenleving, met name kinderen en jongeren. Een kleine inzet is er op de prioriteit toegankelijkheid van de Bijbel. De betrokkenheid vanuit plaatselijke gemeenten in Nederland op Moldavië is groot en er is veel belangstelling om met Kerk in Actie de partners daar te bezoeken.

Voor het werk in Oost-Europa is € 100k in de begroting van zending gereserveerd en € 200k middelen werelddiaconaat. Voor opvang van vluchtelingen in Europese landen (bijvoorbeeld Griekenland) is € 50k begroot.

- **Overige middelen**

Kerk in Actie reserveert in de begrotingen van zending en werelddiaconaat een post 'overige bestemmingen'. Daaruit worden de bijdragen aan internationale netwerken (zoals de Wereldraad van Kerken en ACT alliance) gefinancierd en is er ruimte voor nieuwe initiatieven. Ook is er de mogelijkheid voor plaatselijke gemeenten in Nederland om 'smaakmakende' projecten voor te stellen.

In de begroting voor noodhulp wordt naast de nu al voorziene doorgaande hulp een bedrag van € 1.550k gereserveerd voor Rapid Response, direct te besteden in geval van nieuwe rampen in 2019 en het versterken van het ACT-netwerk.

Inzet van mensen

Naast de basisformatie van Kerk in Actie (zie onderdeel Personeel in jaarplan) is ook sprake van inzet van mensen ten behoeve van Kerk in Actie vanuit andere programma- en stafafdelingen.

De personeelsformatie ten behoeve van Kerk in Actie is als volgt:

Formatie t.b.v. Kerk in Actie <i>(in fte's)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017 (Gemiddeld)	Rekening 2016 (Gemiddeld)
Basisformatie Kerk in Actie	27,27	28,86	23,53	26,91
Communicatie en fondsenwerving:				
C&F - fondsenwerving en donateursadm.	6,50	6,50	6,50	6,74
C&F - KIA-voorlichting en communicatie	7,00	7,00	7,00	8,53
	40,77	42,36	37,03	42,18
Bijzondere aanstellingen:				
Uitgezonden medewerkers	5,00	2,00	2,57	1,75
Staf en ondersteunende afdelingen:				
% aandeel Kerk in Actie	15%	13%	12%	12%
fte aandeel Kerk in Actie	5,36	5,07	4,97	7,71
Totaal Kerk in Actie	51,13	49,43	44,57	51,64
<i>Totaal Service centre en ondersteunende afd.</i>				
Algemeen/management	1,95	1,92	2,76	18,44
Financiën & Control	16,80	17,51	17,28	
Automatisering (IT)	5,69	9,67	9,93	10,25
Facilitaire Zaken (excl.Hydepark)	11,30	11,30	11,15	22,47
P&O				3,31
C&F - servicedesk				6,85
Directie				2,46
	35,74	40,40	41,12	63,78

De formatie voor cluster Z&D blijft in 2019 binnen de meerjarenraming van de dienstenorganisatie (2017-2020). De medewerkers van het cluster werken in drie teams: binnenland, zending, werelddiaconaat/noodhulp. Elk team wordt aangestuurd door een coördinator. Het beleidskader van Kerk in Actie zet in op synergie tussen binnenland en buitenland en op verbinding tussen zending en diaconaat. Dat betekent dat medewerkers veel van hun werk teamoverstijgend doen, in samenwerking met collega's uit het hele cluster en in steeds grotere mate ook in samenwerking met collega's van andere afdelingen in de dienstenorganisatie. De inzet van het jaarplan 'samen de kerk in actie' vertaalt zich dan ook door op het niveau van het werk van de medewerkers van het cluster. Met elkaar gaan we in 2019 verdere stappen zetten in de richting 'van ik naar wij'. Daarbij geven het beleidskader, en de daarop gebaseerde landentotities, de richting aan. Van elke medewerker wordt gevraagd in hun persoonlijke werkplan voor 2019 de verbinding met het beleidskader te leggen. Het is belangrijk dat iedereen zich in staat voelt om ambassadeur voor het geheel van Kerk in Actie te zijn en ook anderen tot ambassadeur te maken. Het in 2017 ingezette cultuurtraject van de dienstenorganisatie (Leren, Delen, Excelleren) ondersteunt deze beweging. Hetzelfde geldt voor de in 2018 georganiseerde trainingen rond communicatiestijlen (7 life languages).

Het is voor het cluster belangrijk om, ook al zijn er weinig vacatures, input van buiten en vooral van jonge mensen te krijgen. In 2019 is daarom inzet op projectbasis begroot en zal daarnaast op basis van een onderzoeksagenda een proactief stagebeleid geïntroduceerd worden.

Begroting 2019 Kerk in Actie

Staat van baten en lasten

Baten (x € 1.000)	Ref.	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Beschikbaar voor de doelstelling				
Baten van particulieren	1	22.095	20.841	23.027
Baten van verplichte bijdragen van gemeenten	2	431	431	431
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	3	1.600	1.600	1.700
Baten van andere organisaties zonder winststreven	4	2.150	1.970	5.280
Baten van subsidies van overheden	5	0	130	157
Totaal geworven baten		26.276	24.972	30.596
Baten uit dienstverlening	6	154	113	212
Overige baten	7	25	15	23
Totaal beschikbaar voor de doelstelling		26.455	25.100	30.831

Lasten (x € 1.000)	Ref.	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Besteed aan doelstellingen	8			
Management en ondersteuning		0	-97	0
Zending		7.819	7.844	6.122
Werelddiaconaat		9.942	10.316	9.139
Noodhulp		5.006	1.417	5.561
Binnenlands diaconaat		1.912	1.930	2.195
		24.680	21.409	23.018
Wervingskosten	9	2.856	2.605	2.727
Kosten beheer en administratie	10	746	746	763
Totaal lasten		28.282	24.761	26.507
Saldo voor financiële baten en lasten		-1.827	339	4.324
Saldo financiële baten en lasten	11	10	10	16
Saldo van baten en lasten		-1.817	349	4.340

Resultaatverdeling

Resultaatverdeling (totaal) <i>(x € 1000)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Bestemmingsreserves	-1.817	349	4.733
Fondsen	0	0	-393
Totaal reserves en fondsen	-1.817	349	4.340

Resultaatverdeling (gespecificeerd)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>Bestemmingsreserves Kerk in Actie</i>			
Revolving Fund Kinderen in de Knel	0	423	-344
Revolving Fund Werelddiaconaat	1.118	725	1.799
Revolving Fund Zending	-201	-627	1.263
Revolving Fund Noodhulp	-2.463	0	1.985
Egalisatiereserve diaconaal werk	29	-171	30
Egalisatiereserve ZZO	-300	0	0
Totaal bestemmingsreserves	-1.817	349	4.733
<i>Noodhulpfondsen Kerk in Actie</i>			
Bangladesh - cycloon	0	0	-67
Burgeroorlog Syrië	0	0	-589
Aardbeving Nepal	0	0	-85
Actieweek vluchtelingen	0	0	-312
	0	0	-1.052
<i>Noodhulpfondsen Kerk in Actie via de SHO</i>			
Hongersnood	0	0	145
	0	0	145
<i>Overige fondsen kerk in Actie</i>			
Projectenfonds EO Metterdaad	0	0	100
Projectenfonds particuliere schenkingen	0	0	415
	0	0	515
Totaal bestemmingsfondsen	0	0	-393
Totaal eigen vermogen	-1.817	349	4.340

Toelichting op de begroting

De kerncijfers van de begroting 2019 van Kerk in Actie zien er als volgt uit:

Kerncijfers Kerk in Actie	Norm	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Balanstotaal in € 1.000		nvt	nvt	26.224
Resultaat		-1.817	349	4.340
Baten in € 1.000		26.465	25.110	30.847
Lasten in € 1.000		28.282	24.761	26.508
Bestedingspercentage baten		93,3%	85,3%	74,6%
Bestedingspercentage lasten		87,3%	86,5%	86,8%
Kosten fondsenwerving in %	max. 12,5%	12,5%	12,5%	11,8%
Kosten beheer & administratie in %		2,6%	3,0%	2,9%
Personele lasten in € 1.000		2.864	2.825	2.859
Ziekteverzuim in % (begroot is Falkenorm)		4,0%	4,0%	4,0%
Basisformatie in fte		27,3	28,9	23,5
Bijzondere formatie in fte		5,0	2,0	2,6

Bestedingen aan doelstellingen

De uit de begroting 2019 voortvloeiende bestedingspercentages zijn als volgt:

% Bestedingen Kerk in Actie (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
	%	%	%
Doelbestedingen subsidies en bijdragen	70%	67%	68%
Doelbestedingen via eigen organisatie	17%	20%	19%
Kosten beheer en administratie	3%	3%	3%
Wervingskosten	10%	11%	10%
Totaal	100%	100%	100%

Een nadere omschrijving van de onder de bestedingen aan doelstellingen gehanteerde begrippen kan als volgt worden weergegeven.

Doelbestedingen subsidies en bijdragen

Dit betreffen de direct met partners overeengekomen projectfinancieringen.

Doelbestedingen via eigen organisatie

Het betreft hier activiteiten die in het kader van de doelstelling vanuit de eigen organisatie, en dus niet via partners, worden uitgevoerd. Deze activiteiten liggen onder meer op het gebied van binnenlands diaconaat, voorlichting en communicatie, en Interactief.

Kosten beheer en administratie

Dit zijn de kosten die door de ondersteunende afdelingen van de dienstenorganisatie van de Protestantse kerk (zoals Financiën, HRM en Facilitaire Zaken met huisvesting) aan Kerk in Actie worden doorberekend op basis van de begrote bezetting.

Werving baten (kosten fondsenwerving)

Hieronder wordt verstaan de kosten eigen fondsenwerving die specifiek betrekking hebben op de opbrengsten uit collecten, giften en schenkingen. Kosten met betrekking tot de werving van de overige baten worden niet apart gepresenteerd.

Financiële ratio's bestedingen

Ratio's Kerk in Actie	Norm	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
% ten opzichte van de totale lasten				
Doelbestedingen subsidies en bijdragen		70,4%	66,6%	67,9%
Doelbestedingen via eigen organisatie		16,9%	19,9%	18,9%
		87,3%	86,5%	86,8%
Werving baten		10,1%	10,5%	10,3%
Kosten beheer en administratie	4,5-4,75%	2,6%	3,0%	2,9%
		100,0%	100,0%	100,0%
% ten opzichte van de totale baten				
Doelbestedingen subsidies en bijdragen	60-70%	75,2%	65,6%	58,3%
Doelbestedingen via eigen organisatie		18,1%	19,6%	16,3%
		93,3%	85,3%	74,6%
Werving baten		10,8%	10,4%	8,8%
Kosten beheer en administratie		2,8%	3,0%	2,5%
Mutatie in reserves en fondsen		-6,9%	1,4%	14,1%
		100,0%	100,0%	100,0%
% t.o.v. opbrengst vrijwillige geldwerving				
Kosten fondsenwerving	max. 12,5%	12,5%	12,5%	11,8%

Kosten eigen fondsenwerving

Het percentage fondsenwerving komt uit op het maximum van de door Kerk in Actie gehanteerde norm van 12,5%. Om de inkomsten uit onze werving op peil te blijven houden is een forse investering in de fondsenwerving nodig. Vandaar dat in deze begroting het budget voor fondsenwerving is bepaald op het maximum van 12,5% van onze particuliere inkomsten.

Kosten beheer en administratie

Aan de voor Kerk in Actie gehanteerde interne normering van maximaal 4,5 tot 4,75% wordt in de begroting 2019 voldaan. Dit percentage komt overeen met wat in onze sector gebruikelijk is.

Vermogen Kerk in Actie: beleid en normering

Het eigen vermogen van Kerk in Actie is als volgt onderverdeeld.

Reserves

Deze reserves kunnen egalisatie- en/of continuïteit reserves, bestemmingsreserves en herwaarderingsreserves zijn. De reserves van Kerk in Actie vallen in de categorie bestemmingsreserves. Besteding van bestemmingsreserves kan slechts indien dit binnen de gegeven 'bestemming' plaatsvindt. De gevormde bestemmingsreserves mogen geen verplichting betreffen.

Fondsen

Deze bestemmingsfondsen zijn vanwege de specifieke bestemming, die door derden (gevers of overheid) is bepaald, slechts aan te wenden voor de specifieke bestemming.

Beleid bestemmingsreserves

Kerk in Actie wijst jaarlijks op grond van de begroting van Kerk in Actie, die is vastgesteld door de Kleine Synode, de bedragen toe ten behoeve van de steunverlening aan partners en projecten door het internationaal programma van ICCO en Kerk in Actie.

Indien de steunverlening aan bepaalde projecten vertraagd is of om moverende redenen door de relatiebeheerders niet aan een project wordt toegekend, vloeien de gelden die niet besteed zijn terug in een revolving fund. Deze bestemmingsreserve kan aangewend worden om in een volgend jaar eventuele tekorten te dekken wanneer de inkomsten achterblijven bij de begroting. Op deze wijze wordt voorkomen dat een onverwachte daling van inkomsten leidt tot vermindering van al aan partners toegezegde steun. De

revolving funds fungeren zo als egaliseringsreserve voor de doelen waarvoor de gelden zijn bestemd.

Voor de revolving funds is een nieuwe norm ontwikkeld die in deze begroting is opgenomen. Met de goedkeuring van de begroting 2019 zal deze norm met ingang van de jaarrekening 2018 worden gehanteerd.

Het fundament onder deze norm wordt gevormd door het uitgangspunt dat Kerk in Actie voldoende reserves wil aanhouden om voor een periode van vijf jaar na 2019 de bestaande programmering te kunnen blijven uitvoeren. Hiervoor is het nodig om (financiële) risico's zo mogelijk voor deze periode af te dekken.

In het jaarplan 2019 is ervoor gekozen om aansluiting te zoeken bij de in 'Kerk 2025' gehanteerde periode. Effectief betekent dit een periode van zes jaar.

De berekening van de hoogte van deze norm is gebaseerd op zes pijlers.

1. Particuliere werving

De realisatie in 2016 en 2017 bij de particuliere werving is positief te noemen. Toch moet voor de toekomst rekening gehouden worden met een autonome daling. Op grond van het verloop van de ledentallen die door de vergrijzing sterk worden beïnvloed, is in de meerjarenraming 2016-2020 rekening gehouden met een daling van 2% per jaar. Deze is in de norm berekend over de periode 2020-2025.

2. Fondsenwerving

De begroting voor fondsenwerving wordt bepaald door een vastgestelde norm van 12,5% over de opbrengsten uit particuliere werving. In een krimpscenario als hierboven beschreven betekent dit een steeds lager budget. Hierdoor bestaat het risico dat de werving nog verder terugloopt en wordt de neerwaartse spiraal versterkt. Eigenlijk is het nodig dat bij een dalende lijn de investering in fondsenwerving minimaal op peil blijft. Vandaar dat over de berekende daling van 2% per jaar een bedrag in onze reserves wordt aangehouden. Deze is berekend op 12,5% van de daling over de periode 2020-2025.

3. Overige baten

De overige baten bestaan met name uit bijdragen van stichtingen en vermogensfondsen, alsmede de opbrengsten uit de samenwerking met EO metterdaad. Kerk in Actie is dankbaar voor de financiële bijdragen die we ontvangen, maar deze baten kunnen van jaar tot jaar sterk variëren. We willen echter de uitvoering en het succes van onze programma's hier niet afhankelijk van laten zijn. Vandaar dat wij de hoogte van deze opbrengsten meenemen in de norm, hetgeen neerkomt op een berekend bedrag van circa 10% per jaar over de eerder genoemde periode. In deze berekening is de bijdrage uit het vermogen van de voormalige Stichting de Zending niet meegenomen. Deze bijdrage heeft immers een vast karakter en de hoogte hiervan is stabiel.

4. Deelnemingen

Risicovolle investeringen worden door Kerk in Actie slechts in het kader van de doelstelling aangegaan. Het betreft dan investeringen in startende ondernemingen of 'Small Medium Enterprises' in het Zuiden. Het risico bij deze investeringen is relatief zeer hoog. Kerk in Actie heeft een participatie van nominaal € 1.500k in het *ICCO Investment fund 'Capital for development'*. De actuele waarde ultimo jaar (2017: € 1.485k) is nu in de berekening van de norm meegenomen. Een groot deel van het risico bij deze participatie is tevens afgedekt door een *first loss compensation* door ICCO van € 10.000k op de totale investeringen van het fonds.

5. Acute noodhulp

Het aantal rampen in de wereld lijkt ieder jaar weer toe te nemen. Het beroep op Kerk in Actie om snel te reageren op acute noodhulpsituaties stijgt hierdoor ook. Het bedrag dat Kerk in Actie hiervoor in de reserves aanhoudt is verhoogd van € 1.000k naar € 2.000k.

6. Overige risico's

Veel risico's die zich in het kader van de bedrijfsvoering kunnen voordoen zijn in de normering van de algemene risicoreserve van de Protestantse Kerk meegenomen. Deze hoeven derhalve niet binnen de Kerk in Actie-reserves te worden berekend.

Kerk in Actie bezint zich nu wel op een plan om op korte termijn een aanzet te geven tot een specifieke Kerk in Actie-risico-inventarisatie. Zodra de resultaten hieruit bekend zijn, zullen deze in de normering worden

meegewogen. In onderstaande berekening worden deze nu nog niet meegerekend en zijn deze als pm opgenomen.

Op grond van deze uitgangspunten is de normering als volgt berekend:

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Parti- culieren	Fondsen- werving	Overige baten	Deel- nemingen	Acute noodhulp	Overige risico 's	Totaal norm
<i>Programma's Kerk in Actie:</i>							
Revolving fund Kinderen in de knel	1.006	126	0	0	0		1.132
Revolving fund Werelddiaconaat	2.814	352	1.032	1.485			5.683
Revolving fund Zending	2.469	309	1.098	0			3.876
Revolving fund Noodhulp	978	122	135	0	2.000		3.235
Egalisatiereserve diaconaal werk	590	74	358	0			1.021
	7.858	982	2.623	1.485	2.000	pm	14.947

De 'oude' norm kon worden berekend op basis van 25-35% van de begrote bruto baten plus een bedrag van € 1 mln. voor acute noodhulp. Voor 2019 zou dit dan zijn uitgekomen op een totaal normbedrag van € 10.263k.

Periodiek zal een herijking van deze normen plaatsvinden op grond van actuele informatie met betrekking tot de berekeningsfactoren, of door de eerder genoemde risico-inventarisatie.

ZZO

Voor de ZZO=reserve (Zwakzinnigen Zorg in Ontwikkeling) zijn bij de overdracht aparte afspraken vastgelegd. Per 1 januari 2008 heeft de overdracht plaatsgevonden van het vermogen van de ZZO aan Kerk in Actie ten behoeve van projecten voor mensen met een verstandelijke handicap in ontwikkelingslanden.

Verwacht verloop bestemmingsreserves

In totalen kan het verwachte verloop als volgt worden berekend. Hierbij is de begrote resultaatverdeling 2018 en 2019 meegenomen.

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Stand ult. 2017	Resultaat 2018/2019	Stand ult.2019	Norm baten	Norm overig	Norm totaal	Meer/ minder
<i>Programma's Kerk in Actie:</i>							
Revolving fund Kinderen in de knel*	1.975	423	2.398	1.006	126	1.132	1.266
Revolving fund Werelddiaconaat*	3.586	1.843	5.429	3.846	1.837	5.683	-254
Revolving fund Zending	6.984	-828	6.156	3.567	309	3.876	2.280
Revolving fund Noodhulp	6.527	-2.463	4.064	1.113	2.122	3.235	829
Egalisatiereserve diaconaal werk	287	-142	145	947	74	1.021	-876
	19.359	-1.167	18.192	10.479	4.467	14.947	3.245
Egalisatiereserve ZZO	688	-300	388	0	388	388	0
Totaal	20.047	-1.467	18.580	10.479	4.855	15.335	3.245

* Deze bestemmingsreserves hebben beide betrekking op het programma Werelddiaconaat.

Toelichting op de baten

Baten uit eigen fondsenwerving (1)

Baten van particulieren (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Collecten, giften en schenkingen			
Zending	6.243	6.050	5.497
Werelddiaconaat	9.569	10.040	9.181
Noodhulp	2.750	1.570	3.733
Diaconaat	1.584	1.606	1.735
	20.145	19.266	20.147
(waarvan via mailingacties)	(€ 3.000)	(€ 2.000)	(€ 3.061)
Nalatenschappen			
Zending	700	610	764
Werelddiaconaat	1.175	840	1.937
Noodhulp	0	50	51
Diaconaat	75	75	128
	1.950	1.575	2.880
Totaal	22.095	20.841	23.027

Kerk in Actie algemeen

Ten behoeve van het werk van Kerk in Actie wordt voor 2019 een bedrag begroot van € 5,5 mln. Het betreft hier inkomsten uit collecten, giften en schenkingen die worden verkregen zonder specifieke doelbestemming binnen de programma's van Kerk in Actie.

De verdeling van deze algemene inkomsten is als volgt:

Verdeling algemene inkomsten (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Binnenlands diaconaat	684	489	580
Werelddiaconaat	2.544	2.150	2.157
Zending	2.243	1.565	1.902
Totaal	5.470	4.204	4.638

Verdeelsleutel	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Binnenlands diaconaat	12,5%	12,5%	12,5%
Werelddiaconaat	46,5%	46,5%	46,5%
Zending	41,0%	41,0%	41,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Verplichte bijdragen van gemeenten (2)

Verplichte bijdragen van gemeenten (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Heffing diaconaal quotum	431	431	431
Totaal financiële bijdragen	431	431	431

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven (3)

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Protestantse Kerk in Nederland (v/h Stichting de Zending)	1.600	1.600	1.680
Protestantse Kerk in Nederland (v/h Stichting Kerk en wereld)			20
Totaal	1.600	1.600	1.700

Baten van andere organisaties zonder winststreven (4)

Baten van andere organisaties zonder winststreven (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>SHO noodhulpacties</i>			
Hongersnood in Afrika	0	0	3.009
			3.009
<i>EO Metterdaad</i>			
Diverse projecten	750	1.320	897
	750	1.320	897
Overige instellingen	1.400	650	1.375
	1.400	650	1.375
Totaal	2.150	1.970	5.281

Subsidies van overheden (5)

Baten van subsidies van overheden (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Ministerie VWS (via NOV) inzake project Vrijwillig dichtbij		30	70
Min. van Buit. Zaken, strat. Partnerschap		100	
Ministerie SZW inzake project Sociale noodfondsen			87
Totaal	0	130	157

Ten tijde van het opstellen zijn er geen in 2019 e.v. doorlopende projecten gefinancierd met overheidsgeld. Ook waren er geen lopende subsidieaanvragen of toekenningen. Dit laatste is mede het gevolg van het feit dat bij relatief lage volumes aan overheidsgeld een onevenredige inspanning in tijd en geld wordt geleverd.

Bijdragen voor dienstverlening (6)

Baten uit dienstverlening <i>(x € 1.000)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Diaconaal werk binnenland	15	39	16
Dienstverlening WD	64	64	64
Diversen		10	4
Noodhulp programma via ICCO, inzet projectmedewerkers	75		128
Totaal	154	113	212

Overige baten (7)

Diverse baten <i>(x € 1.000)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Opbrengst postzegelactie	25	15	23
Totaal diverse baten	25	15	23

Toelichting op de lasten

De totale uitgaven van de staat van baten en lasten worden onderstaand volgens de richtlijnen van het CBF als volgt weergegeven:

Lasten doelstellingen (x € 1.000)	Programma- en overige activiteiten Kerk in Actie						
	Zending	Wereld- diaconaat	Noodhulp	Binnenl. diaconaat	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>Directe steunverlening</i>							
- Subsidies en bijdragen	6.400	8.100	4.500	900	19.900	16.481	17.998
- Afdrachten contributies e.d.	0	50	0	13	63	200	69
- Activiteiten incl. uitbesteed werk	0	0	0	150	150	176	60
- Inzet van/aan andere progr. lijnen	0	0	0	0	0	0	32
- Publiciteit en communicatie	0	0	0	0	0	0	0
Personeelskosten	876	976	298	713	2.864	2.826	2.859
Huisvestingskosten	0	0	0	0	0	0	6
Kantoor- en algemene kosten	23	11	3	12	49	103	170
Medefinanciering andere programma's	520	804	206	124	1.654	1.623	1.825
Totaal lasten (voor doorbelasting)	7.819	9.942	5.006	1.912	24.680	21.409	23.018
Beheer & administratie naar doelstelling	228	255	78	186	746	746	
	8.047	10.197	5.084	2.098	25.426	22.155	23.018
Werving baten naar doelstelling	881	1.403	354	217	2.856	2.605	2.727
Totaal lasten doelstellingen	8.928	11.600	5.438	2.316	28.282	24.761	25.745

Lastenverdeling totaal (x € 1.000)	Lasten	Werving	Kosten	Begroting	Begroting	Rekening
	doelstel- lingen	baten	beheer & adm.	2019	2018	2017
<i>Directe steunverlening</i>						
- Subsidies en bijdragen	19.900			19.900		17.998
- Afdrachten contributies e.d.	63			63		68
- Activiteiten incl. uitbesteed werk	150	1.528		1.678		1.584
- Inzet van/aan andere progr. lijnen	0		23	23		32
- Publiciteit en communicatie	0			0		0
Personeelskosten	2.864	818	367	4.049		3.917
Huisvestingskosten	0		203	203		189
Kantoor- en algemene kosten	49	142	140	331		537
Dotaties aan voorzieningen			14	14		34
Doorbelaste kosten B&A vanuit C&F		369		369		325
Medefinanciering andere programma's	1.654			1.654		1.825
Totaal lasten (voor doorbelasting)	24.680	2.856	746	28.282	24.761	26.507
Doorbelaste kosten kosten beheer & administratie naar doelstelling	746		-746	0	0	0
	25.426	2.856	0	28.282	24.761	26.507
Werving baten	2.856	-2.856		0		
Totaal lasten doelstellingen	28.282	0	0	28.282	24.761	26.507

Besteding aan doelstellingen (8)

De uitgaven van de programma's van Kerk in Actie kunnen conform bovenstaand overzicht als volgt worden weergegeven:

Kerk in Actie (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>(Directe) Steunverlening</i>			
- Subsidies en bijdragen	19.900	16.481	17.998
- Afdrachten contributies en dergelijke	63	200	69
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	150	176	60
- Inzet van/aan andere programmalijnen	0	0	32
- Publicaties en communicatie	0	0	0
Personeelskosten	2.864	2.826	2.859
Huisvestingskosten	0	0	6
Kantoor- en algemene kosten	49	103	170
Medefinanciering andere programmalijnen	1.654	1.623	1.825
Totaal Kerk in Actie	24.680	21.409	23.018

Zending (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>(Directe) Steunverlening</i>			
- Subsidies en bijdragen	6.400	6.400	4.736
- Afdrachten contributies en dergelijke	0	0	0
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	0	50	1
- Inzet van/aan andere programmalijnen	0	0	4
- Publicaties en communicatie	0	0	0
Personeelskosten	876	813	757
Huisvestingskosten	0	0	1
Kantoor- en algemene kosten	23	39	126
Medefinanciering andere programmalijnen	520	541	496
Totaal zending	7.819	7.844	6.122

Werelddiaconaat (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>(Directe) Steunverlening</i>			
- Subsidies en bijdragen	8.100	7.800	7.166
- Afdrachten contributies en dergelijke	50	200	45
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	0	53	3
- Inzet van/aan andere programmalijnen	0	0	6
- Publicaties en communicatie	0	0	0
Personeelskosten	976	1.052	1.096
Huisvestingskosten	0	0	3
Kantoor- en algemene kosten	11	33	10
Medefinanciering andere programmalijnen	804	1.082	881
Totaal werelddiaconaat	9.942	10.219	9.210

Noodhulp (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>(Directe) Steunverlening</i>			
- Subsidies en bijdragen	4.500	1.208	4.965
- Afdrachten contributies e.d.	0	0	12
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	0	0	0
- Inzet van/aan andere programmalijnen	0	0	1
- Publicaties en communicatie	0	0	0
Personeelskosten	298	205	211
Huisvestingskosten	0	0	0
Kantoor- en algemene kosten	3	4	2
Medefinanciering andere programmalijnen	206	0	300
Totaal noodhulp	5.006	1.417	5.491

Binnenlands diaconaal werk (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
<i>(Directe) Steunverlening</i>			
- Subsidies en bijdragen	900	1.073	1.131
- Afdrachten contributies en dergelijke	13	0	12
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	150	73	56
- Inzet van/aan andere programmalijnen	0	0	20
- Publicaties en communicatie	0	0	0
Personeelskosten	713	757	795
Huisvestingskosten	0	0	1
Kantoor- en algemene kosten	12	27	32
Medefinanciering andere programmalijnen	124	0	148
Totaal binnenlands diaconaal werk	1.912	1.930	2.195

Werving baten (9)

Het verwerven van fondsen ten behoeve van het werk van Kerk in Actie wordt gedaan door de afdeling Communicatie & Fondsenwerving van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland.

De kosten fondsenwerving naar kostensoort zijn als volgt:

Eigen fondsenwerving (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Directe kosten activiteiten inclusief uitbesteed werk	1.528	2.605	1.520
Personeelskosten	818	0	671
Kantoor- en algemene kosten	142	0	210
Aandeel in kosten beheer en administratie	369	0	325
Totaal eigen fondsenwerving	2.856	2.605	2.727

Percentage fondsenwerving over opbrengst vrijwillige geldwerving

De begrote kosten fondsenwerving voor 2019 zijn berekend op basis van een vastgestelde norm. Deze is 12,5% van de opbrengst uit collecten, giften, schenkingen en nalatenschappen.

De kosten fondsenwerving bestaan uit personeelskosten en directe kosten, en worden bij het team fondsenwerving begroot en verantwoord. Overige activiteiten op met name het gebied van communicatie en voorlichting die niet primair op fondsenwerving zijn gericht, maar waarvan wel een fondsenwervende werking kan uitgaan, zijn niet als zodanig aangemerkt.

Kosten beheer en administratie (10)

Uitgangspunt

Conform de Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen is een afzonderlijke post opgenomen voor kosten 'beheer en administratie' (B&A).

Het aandeel van Kerk in Actie in de totale kosten beheer & administratie van de dienstenorganisatie voor de begroting 2019 is berekend op (afgerond) 15%. In de begroting 2018 en rekening 2017 was dit percentage respectievelijk 12% en 15%.

De specificatie naar stafafdelingen en kostensoort is als volgt:

Beheer & Administratie naar kostensoort <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Personeelskosten	367	367	300
Overige personeelskosten	0	0	86
Huisvestingskosten	203	203	183
Kantoor- en algemene kosten	140	140	156
Dotaties aan voorzieningen	13	13	34
- Activiteiten incl. uitbesteed werk	1	1	3
- Inzet van/aan andere programmalijnen	23	23	0
Totaal B&A naar kostensoort	746	746	763
<i>Percentage kosten beheer & administratie</i>	<i>2,6%</i>	<i>3,0%</i>	<i>2,9%</i>

Beheer & Administratie naar afdeling <i>(x € 1.000)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Financiën & Control	217	217	
Huisvesting	194	194	
Automatisering	250	250	
Facilitaire zaken (incl. IT)	85	85	
Totaal B&A naar afdeling	746	746	763

Saldo financiële baten en lasten (11)

Saldo financiële baten en lasten <i>(x € 1.000)</i>	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Rente liquide middelen	10	10	17
Totaal baten uit beleggingen	10	10	17

Personeelskosten

Personeelskosten (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Bruto salarissen (incl.toeslagen)	1.554	1.524	1.378
Sociale lasten	247	230	218
Pensioenpremies	171	169	148
Reiskosten woon-werkverkeer	55	42	47
Ontvangen WAO-/Pensioen-/WW-uitkeringen			-16
Totaal personeelskosten	2.027	1.965	1.776
Gemiddelde bezetting in fte's	27,27	28,86	23,53
Gemiddelde personeelskosten per fte (x € 1)	74.327	68.103	75.466

Overige personeelskosten (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Externe deskundigheid/uitzendkrachten	40	0	88
Vergoeding inhuur personeel via ICCO	275	230	272
Vergoeding kosten Regional offices	300	450	500
Reiskosten buitenland	105	91	101
Reiskosten binnenland	38	20	35
Personeelswerving			10
Opleidingskosten	12	18	11
Jubilea/afscheid personeel	3		6
Diversen	65	52	62
Totaal overige personeelskosten	837	860	1.084

Totaal personeelskosten (x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018	Rekening 2017
Kerk in Actie	2.864	2.825	2.859